

Varhainen tuki ja nepsypalvelupolku opiskeluhuollon palveluissa, ml. saamenkieliset ja kulttuurinmukaiset palvelut

THL Viiden tähden tulosaamu pe 19.9.2025

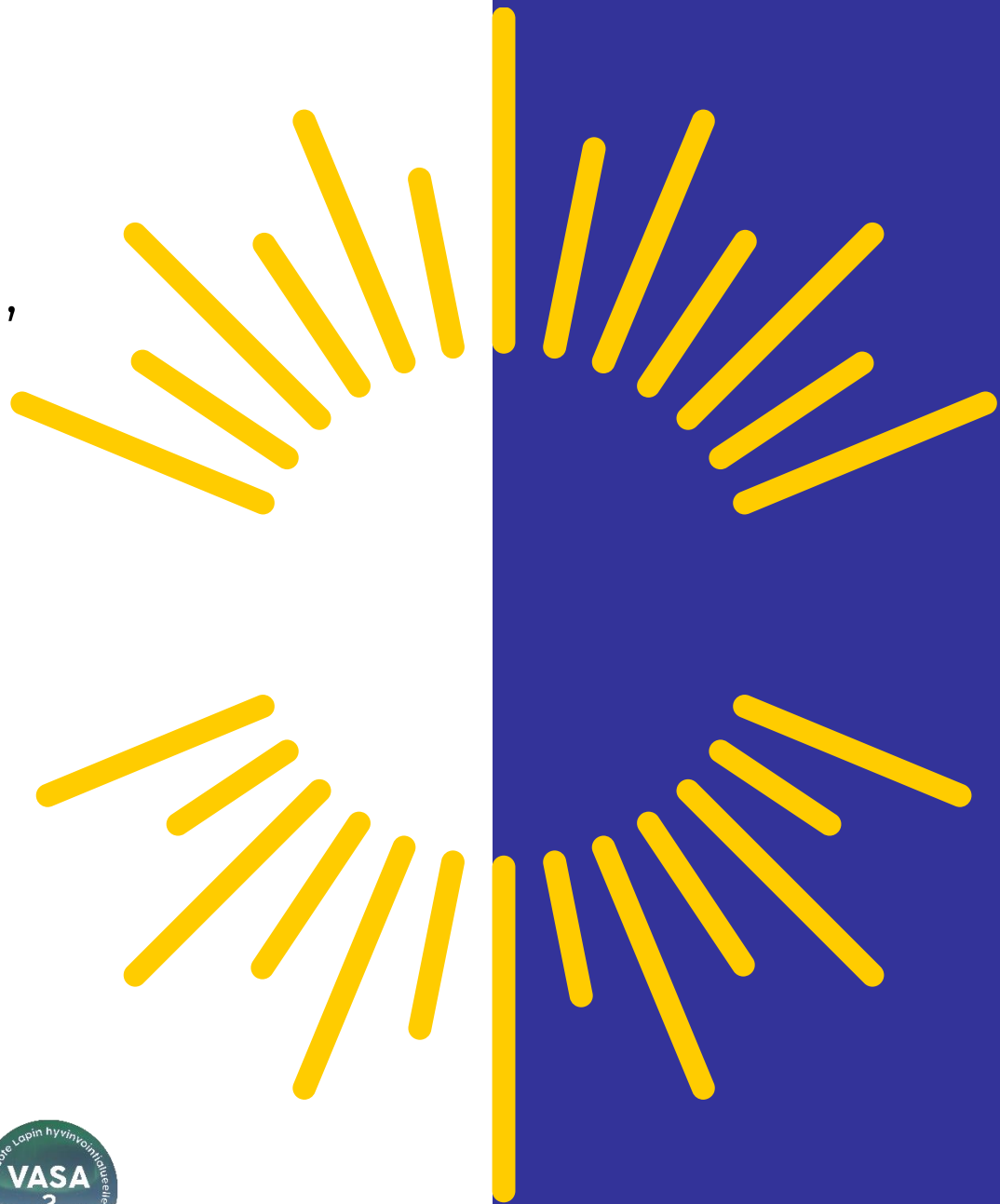
Heidi Bergman,
Projektipäällikkö

Marjo Häyry
erityisasiantuntija,
neuropsykiatrisen palvelupolku

VASA 2- hanke
Lapin hyvinvointialue

Lapin hyvinvointialue
Lapin buresveadjinguovlu
Laapi pyereestvaijeemkuávlu
Lapin pue'rrvääjjamu'vdd

Inv1 Hoitotakuu ja palveluvelka TP2: Mielensterveys- ja riippuvuuspalveluiden kehittäminen

Mielensterveys- ja riippuvuuspalvelut

Projektipäällikkö
Heidi Bergman

Tavoite:

- Vahvistaa hoitoon ja palveluihin pääsyä
- Palvelupolkujen selkiyttäminen
- Perustason ja matalan kynnyksen palveluiden vahvistaminen

Ammattilaisten osaamisen vahvistaminen

Saamen kielten ja kulttuurin mukaiset palvelut

Yhteiset prosessit

- Älykäs HTA
- Tietoturvalliset etävastaanotot
- Järjestötietoisuus
- Monialainen yhteistyö
- Asiakaspalaute ja kehittäjäasiakkuus

Matalan kynnyksen anonyymit palvelut

- Tarina-auttaminen Normaali.fi, EN JAKSA.FI
- Apua huoliin -chat
- Mielensterveystalo
- Terveyskylä

Päihde- ja riippuvuuspalvelut

- Palveluketju kuvaus ja laitosmuotoisen päihdepalvelujen tuen ja koordinoinnin mallinnus
- Moniammatillinen yhteistyö
- Päiväkeskus sote-yhdyspinnat
- HSS-toimintamalli (hytetu-tiimi)

Jonna Lindholm

Mielensterveyspalvelut

- Aikuisten, lasten ja nuorten palvelut
- Terapianavigaattori & ensijäsennys
 - Porrastettu hoitomalli
 - Psykososiaalisten menetelmien kouluttaminen
 - TE-toimintamallien käyttöönotto & juurruttaminen

Elisa Heinämäki

Maria Ikäheimo

Katariina Hautaniemi

Opiskeluhuollon matalan kynnyksen MT-palvelut

- OPH perustehtävät
- Yhteisöllinen opiskeluhoolto
- Monialainen yhteistyö

VASA-verkosto

Miia Välimaa

Pilvi Vuomajoki

Neuropsykiatrinen palvelupolku

- Lapset, nuoret, aikuiset
- Palvelupolun rakentaminen
 - Neuropsykiatrisiin tutkimuksiin ohjautumisen mallinnus
 - Vire- etäryhmävalmennus
 - Nepsy-chat
- Lapin digiNepsy**
- Tietopankki
 - Etävastaanotto
 - Etäkonsultaatiot

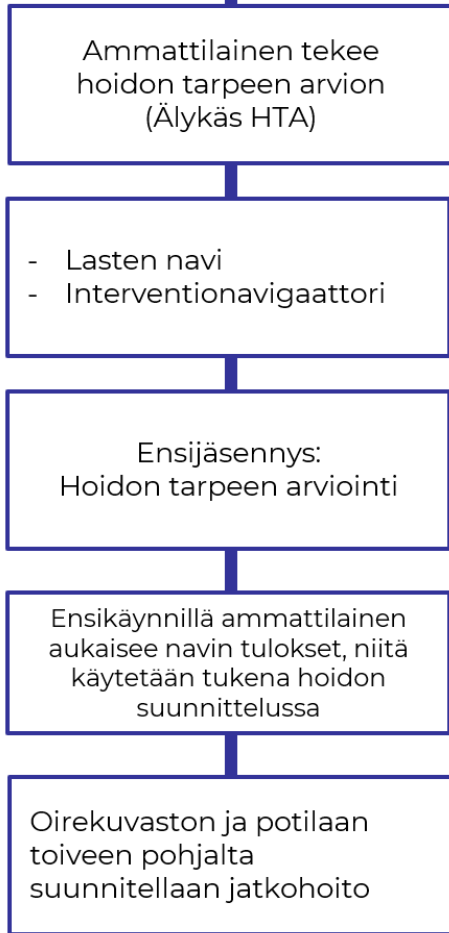

Marjo Häyry

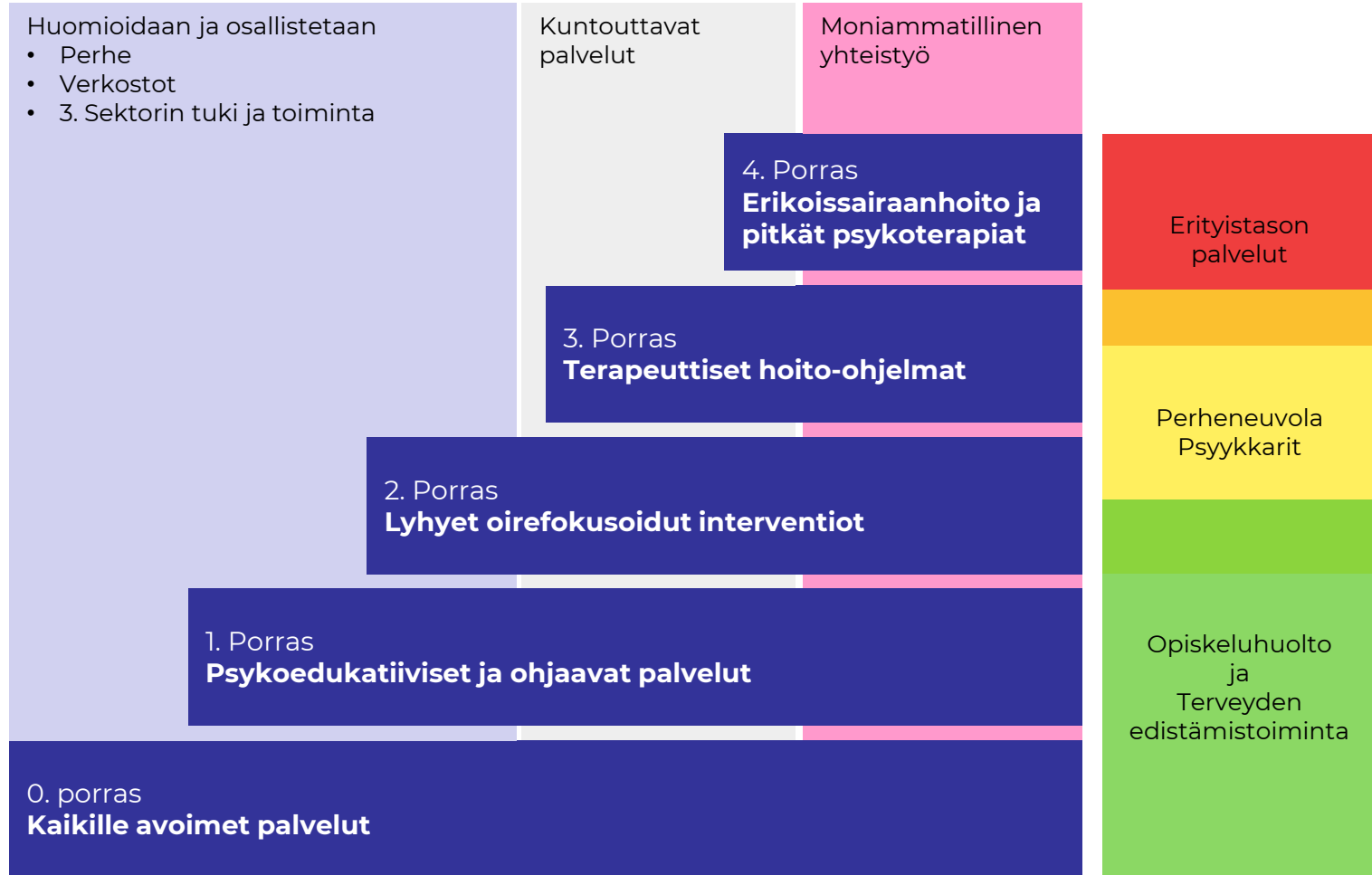

Maila Haltia

Lasten ja nuorten porrastettu hoitomalli

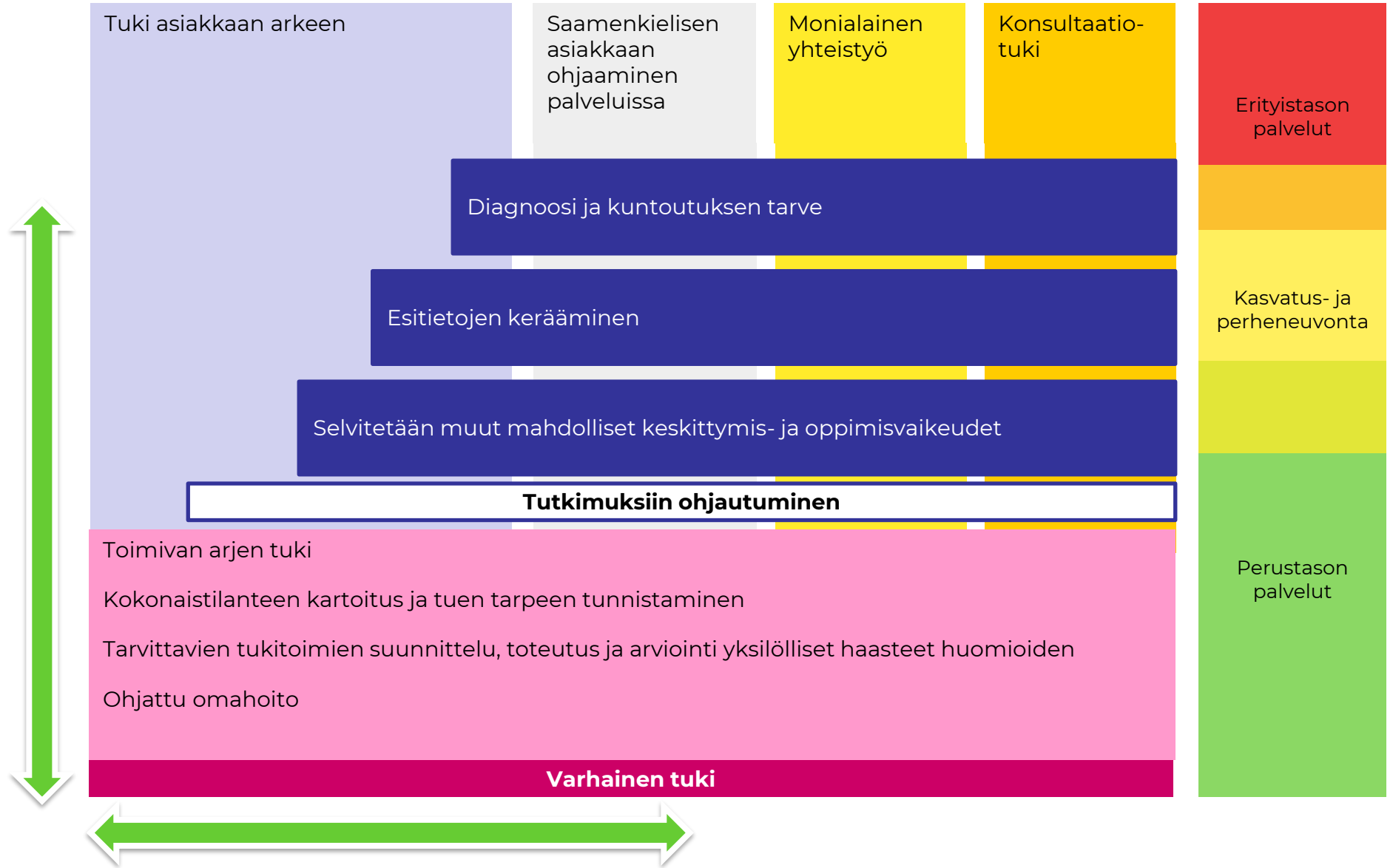
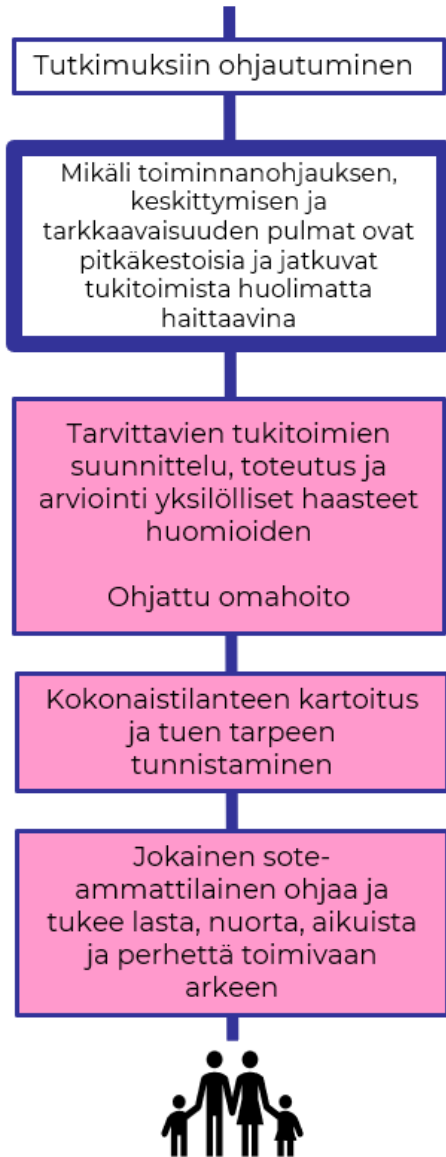
Ammattilainen toteuttaa ohjatun omahoidon

Varhainen tuki ja neopsy palvelupolun taustaksi

- Varhainen tuki ja neopsy palvelupolku koostuu kahdesta osiosta
 - Varhainen tuki (universaali, jokaisen sote- ammattilaisen työtä koskettava kokonaisuus)
 - Tutkimuksiin ohjautuminen
- Kokonaisuus rakentuu:
 - Alle 6v. Lasten ja perheiden polusta
 - **6-17v. Lasten, nuorten ja perheiden polusta**
 - Yli 18v. Aikuisten polusta
 - Aikuisen neopsy-digihoitopolusta (pilotti alkanut 9/2025)
- Saamenkielisen asiakkaan ohjautuminen palvelupolulla (lapset, nuoret ja perheet)
- Jokaisen ikäryhmän taustalla on sama ja yhteinen neopsy palvelupolku

Varhainen tuki ja neopsy palvelupolku

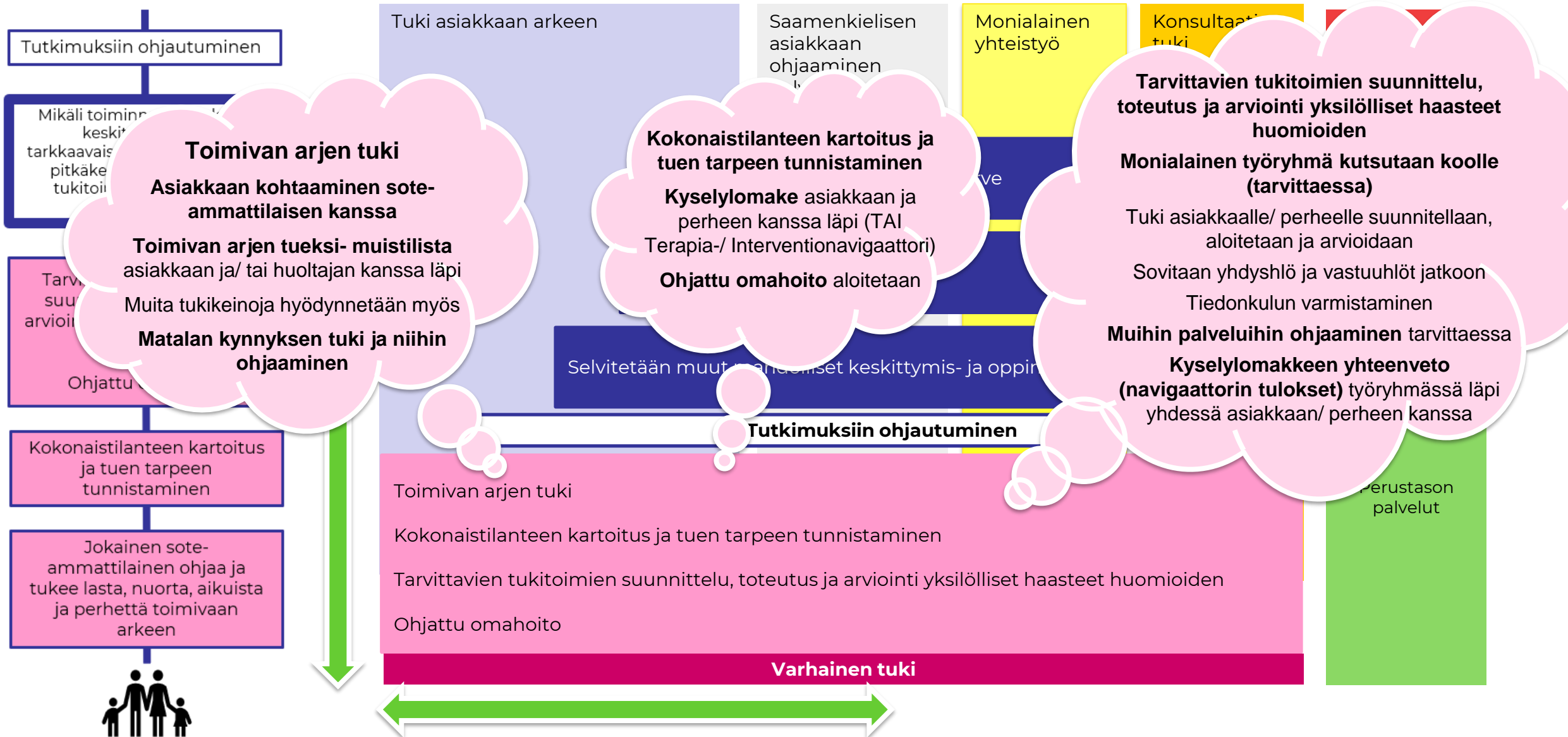
Palvelupolun testaus NepsyMieli- pilotissa 1/2

- NepsyMieli- pilotti 6-17v. lasten, nuorten ja perheiden polusta opiskeluhuollon palveluissa itäisellä ja pohjoisella palvelualueella (ml. saamenkieliset ja –kulttuurinmukaiset palvelut)
- Pilotin tavoitteena oli
 - Mallintaa **varhaisen ja matalan kynnyksen tuen toimintamalli (ml. ohjattu omahoito)** 6–17- vuotiaiden lasten, nuorten ja heidän perheiden parissa opiskeluhuollossa
 - Mallintaa **neuropsykiatrisiin tutkimuksiin ohjautuminen** perustasolla em.kohderyhmässä
 - Mallintaa **monialainen konsultaatiomalli** perustason ammattilaisten työn tueksi yli palvelualue rajojen

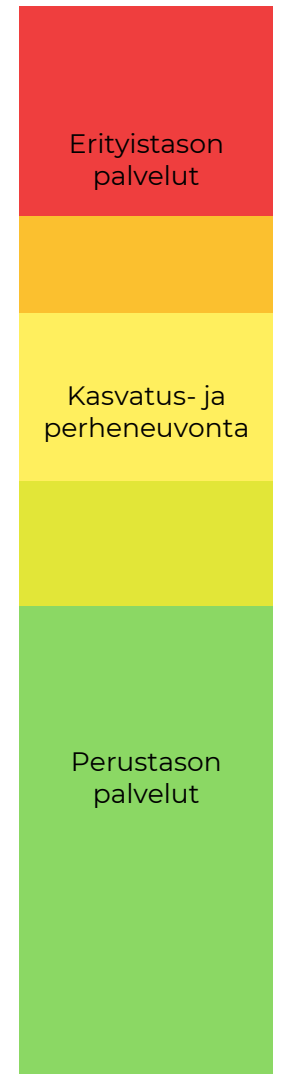
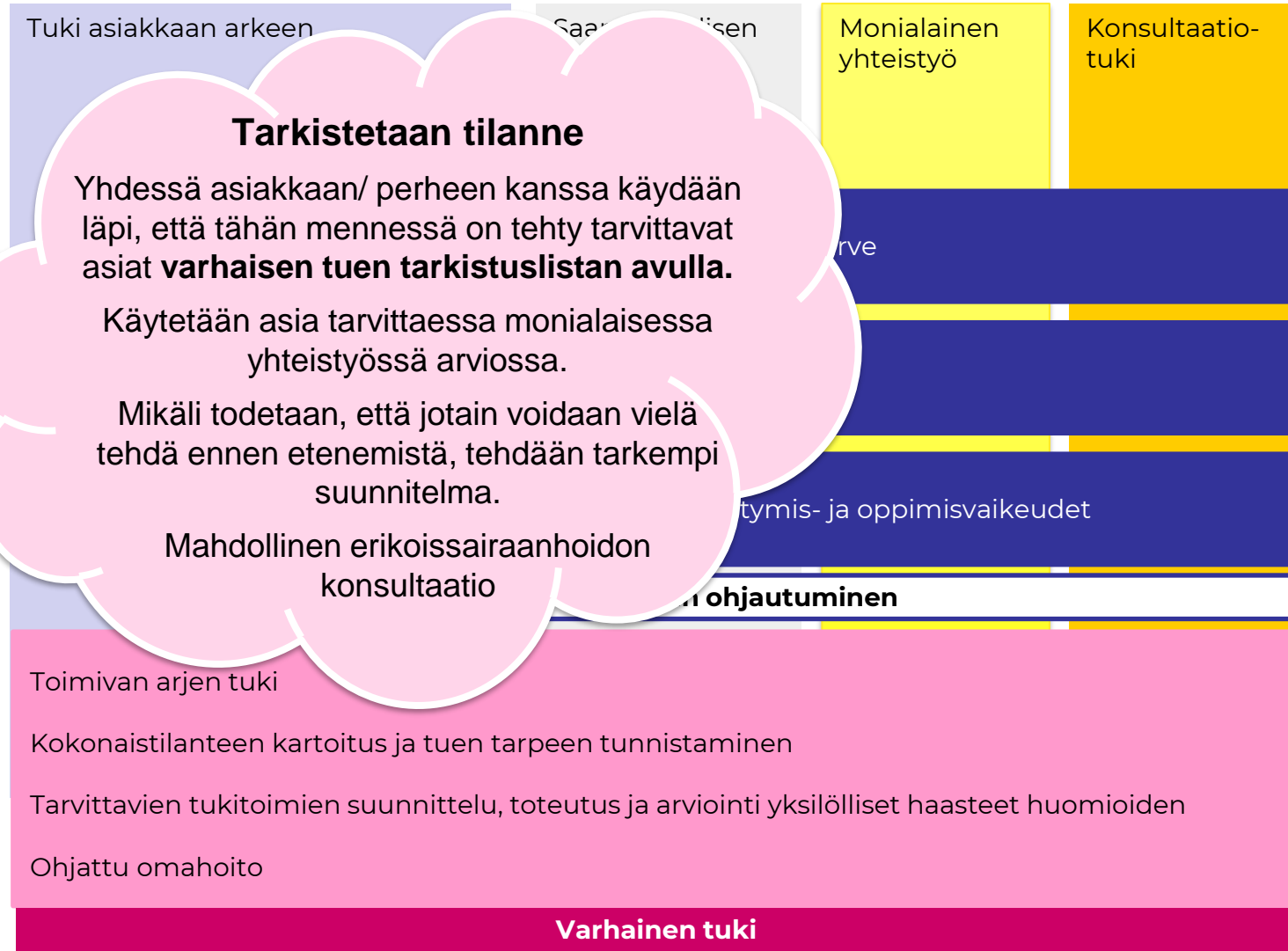
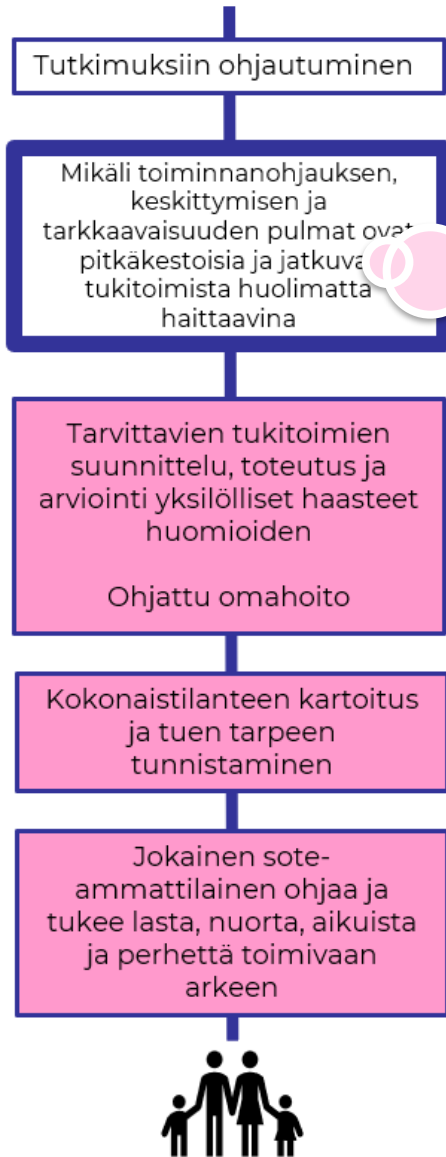
Palvelupolun testaus NepsyMieli- pilotissa 2/2

- Pilotin aikana kuvattiin myös koulussa luokkaympäristössä tapahtuvaa opettajan antamaan tukea oppilaalle sekä opettajan ja opiskeluhuollon ammattilaisen välistä yhteistyötä.
 - Yhteistyötä tehtiin Nuorgamin ja Karigasniemen perusopetuksen koulujen kanssa. Koulujen henkilöstölle toteutettiin Webropol-kysely, joka sisälsi omat kysymyksensä myös saamenäkökulmasta. Tuloksiin pääset tästä Koulun tukitoimet ja luokkaympäristössä annettava tuki oppilaalle –Kyselyn tulokset

Varhainen tuki ja neopsy palvelupolku

Varhainen tuki ja neopsy palvelupolku

Diagnoosi ja kuntoutuksen tarve ja neopsy palvelupolku

Lääkäri tekee tarvittavat ohjaukset ja hoito- ja kuntoutussuunnitelma.

Lääkekokeilu

Psykoedukaatio/ ensitieto asiakkaalle/ perheelle.

Tukitoimien päivittäminen asiakkaan/ perheen arkeen.

Tutkimuksiin ohjautuminen

Mikäli toiminnanohjauksen keskittymisen ja tarkkaavaisuuden pulmat ovat pitkäkestoisia ja jatkuvat tukitoimista huolimatta haittaavina

Tarvittavien tukitoimien suunnittelu, arviointi yksilöllisiä huomioita
Ohjattu oma

Kokonaistilanteen kartoitus ja tuen tarpeen tunnistaminen

Jokainen sote-ammattilainen ohjaa ja tukee lasta, nuorta, aikuista ja perhettä toimivaan arkeen

Esitietojen kerääminen

Yhdessä monialaisesti sovittu terveydenhuollon ammattilainen kerää esitiedot (kyselylomake) sovitulla lomakkeilla ja menetelmillä

Diagnoosi ja kuntoutuksen tarve

Esitietojen kerääminen

Selvitetään muut mahdolliset keskittymis- ja oppimisvaikeudet

Tutkimuksiin ohjautuminen

Selvitetään muut mahdolliset keskittymis- ja oppimisvaikeudet

Yhdessä monialaisesti sovittu ammattilainen selvittää ja arvioi muut mahdolliset keskittymis- tai oppimisvaikeudet (jos ei ole jo aiemmin tehty)

Varhainen tuki

Saamenkielisen asiakkaan ohjaaminen palveluissa

Monialainen yhteistyö

Konsultaatiotuki

Erityistason palvelut

Kasvatus- ja perheneuvonta

Perustason palvelut

Opit kehittämisestä

- Varhainen tuki ja nepsypalvelupolku sopii kaikille ikäryhmille, se on sovellettavissa ja monistettavissa erilaisiin tarpeisiin hyvinvointialue- ja organisaatiotasoisesti.
- Palvelupolku on selkiyttänyt saamenkielisen asiakkaan ohjautumista palveluissa.
- Ammattilaiset toteuttaa jo palvelupolun mukaista työtä ja varhaisen tuen kokonaisuuden rakentaminen polulle oli tehdä tätä työtä näkyväksi.
- Termistö ja sen käyttö haastoi meitä oikeastaan koko kehittämisen ajan ja osaltaan sekoitti työtä alati.
- Kehittämistyötä on haastanut kaiken aikaa ollut organisaatorakenteen muutos
- Opimme, että kehittäminen vaatii todella tiivistä yhteistyötä esihenkilötason kanssa, mikä oli meille enemmän selvää kuin muille.
- Palvelupolun kokonaiskehittämisessä on ollut kehittäjäasiakkaat mukana, itse pilotissa ei ollut.
- Tämänhetkinen palvelupolku päättyy tutkimuspolkuun ja jatkokehittämisenä koemme, että tärkeää on jatkaa työtä tämän jälkeiseen aikaan, kuntoutukseen. Toivon mukaan positiiviset kokemukset aikuisen nepsy digihoitopolusta kirvoittaa jatkamaan työtä nuorempiin ikäryhmiin.

Takkâ! Spä'sseb! Giitu! Kiitos!

Marjo Häyry
erityisasiantuntija,
neuropsykiatrinen palvelupolku,
marjo.hayry@lapha.fi

Miia Välimaa
erityisasiantuntija,
opiskeluhuollon palvelut,
miia.m.valimaa@lapha.fi

Pilvi Vuomajoki
asiantuntija,
saamenkieliset ja kulttuurinmukaiset palvelut,
pilvi.vuomajoki@lapha.fi

Maria Ikäheimo,
terapiakoordinaattori,
maria.ikaheimo@lapha.fi

